

شبیه سازی کنترل دور موتور القایی توسط منطق فازی
هشتمین کنفرانس دانشجویی مهندسی برق ایران
ISCEE2004
دانشگاه شهید باهنر کرمان

محمد رضا شانکیان

mrsh_mis@yahoo.com

دانشگاه شیراز

چکیده :

کنترل گشتاور مستقیم (DTC) روش جدیدی برای کنترل موتور القایی می باشد . موضوع اصلی DTC ، روش انتخاب بردارهای ولتاژ استاتور مناسب برای ایجاد شار استاتور و گشتاور ایجاد شده درون یک محدوده تعیین شده است . به دلیل ماهیت کنترل پسیماندی (hysteresis) اتخاذ شده در DTC هیچ تفاوتی از نظر عمل کنترل بین یک خطای گشتاور بزرگتر و یک خطای گشتاور کوچکتر وجود ندارد . بهتر است خطای گشتاور به فواصل مختلف تقسیم شده و ولتاژهای کنترل متفاوتی ایجاد گردد . یک کنترل کننده فازی برای پرداختن به این موضوع معرفی شده است .

برای آزمایش روش کنترل فازی ، یک خط مشی شبیه سازی با استفاده از سیمولینک ساخته شد که شامل موتور القایی مدل $d - q$ ، مدل معکوس ساز (اینورتر) ، کنترل کننده فازی و برآورده کننده شار استاتور و گشتاور می باشد . شبیه سازی که به دست آمد ، راهبرد جدید کنترل را تأیید نمود .

مقدمه :

در کاربردهای درایوهای موتور القایی کارآمد از جمله کنترل حرکت ، معمولاً (بهتر) است که موتور بتواند واکنش گشتاور دینامیک خوبی را فراهم کند همانطور که از درایوهای موتور $d c$ به دست می آید . طرح های کنترل بسیاری برای این هدف پیشنهاد شده اند که از میان آنها کنترل بردار یا گاهی کنترل میدانی (Field oriented) به عنوان یکی از کارآمدترین روش ها شناخته شده است . به خوبی معلوم است که کنترل بردار نیاز به ترانسفورم های همپایه منظم (online) کاملاً پیچیده ای برای دکوپلاژ کردن ارتباط بین کنترل شار و کنترل گشتاور دارد تا کنترل گشتاور سریع موتور القایی را فراهم کند . از اینرو محاسبه الگوریتم ، وقت گیر است و اجرای

آن معمولاً مستلزم استفاده از یک تراشه DSP کارآمد می باشد . در سال های اخیر روش کنترل ابتکاری به نام کنترل گشتاور مستقیم (DTC) مورد توجه محققان قرار گرفته است زیرا این روش می تواند کنترل سریع گشتاور موتور القایی را نیز ایجاد کند و بر خلاف کنترل بردار ، نیازمند محاسبه سنگین online نمی باشد .

اساساً کنترل گشتاور مستقیم از دو کنترل کننده پسماندی (hysteresis) به ترتیب برای تنظیم شار استاتور و گشتاور ایجاد شده استفاده می کند تا تقریباً دکوپلاژ کنترل شار و گشتاور را به دست آورد . موضوع اصلی طرح DTC ، چگونگی انتخاب بردار ولتاژ استاتور مناسب برای وارد کردن شار استاتور و گشتاور ایجاد شده به درون باند تعیین شده می باشد . به منظور اصلاح عملکرد DTC معمولاً خطای گشتاور به چند فاصله تقسیم می شود که عمل کنترل متفاوتی بر اساس آنها اتخاذ می گردد . از آنجا که استراتژی کنترل DTC بر پایه تحلیل ریاضیاتی استوار نیست ، تخصیص یک مرز آشکار به تقسیم بندی خطای گشتاور ، کار آسانی نیست .

کنترل فازی روشی است برای کنترل یک سیستم بدون نیاز به دانستن مدل ریاضی پروسه Plant . این روش از تجربه دانش افراد برای تشکیل قانون پایه (rule base) بهره می گیرد . کاربردهای بسیاری برای کنترل فازی بر اساس الکترونیک قدرت و کنترل حرکت در چند سال اخیر پدیدار شده است . گزارش شده است یک کنترل کننده فازی لاجیک با DTC به کار می رفت . اما این مسئله مطرح می شود که تعداد قوانینی که این روش به کاربرد آنقدر بسیارند که بر سرعت استدلال فازی تأثیر گذارند . این گزارش پروژه ، طرح کنترل کننده فازی لاجیک را به همراه استراتژی کنترل گشتاور مستقیم برای کنترل موتور القایی و پایه جهت انجام شبیه سازی با استفاده از سیمولینک (SIMULINK) و تول باکس (tool box) فازی لاجیک (FUZZY LOGIC) .